

Násilí v blízkém sociálním okolí - domácí násilí

Fenomén násilí v rodině je velmi závažným patologickým jevem ve společnosti. Domácí násilí patřilo po dlouhý čas v českém prostředí mezi tabuizovaná témata, ostatně jako řada dalších jevů. Teprve v několika posledních letech se tomuto problému začíná věnovat odpovídající pozornost.

Fenomén násilí v rodině je velmi závažným patologickým jevem ve společnosti. Domácí násilí patřilo po dlouhý čas v českém prostředí mezi tabuizovaná témata, ostatně jako řada dalších jevů. Teprve v několika posledních letech se tomuto problému začíná věnovat odpovídající pozornost. Není proto překvapující, že z hlediska poznání tohoto jevu v české společnosti a jeho způsobů řešení jsme poněkud opožděni za zbytkem demokratického světa, kde se problematice domácího násilí systematicky věnují již nepoměrně delší dobu.

Neuspokojivý stav znalostí tohoto jevu a absence moderního způsobu řešení fenoménu násilí v rodině je nutno akcentovat především v souvislosti s poznáním, že násilí v rodině není v českém prostředí, respektive v české rodině, jev neznámý. Z výzkumu provedeného Institutem pro kriminologii a sociální prevenci jasně vyplývá, že násilí, a to ve všech svých formách, je v našich rodinách poměrně obvyklým jevem a slouží nejen jako prostředek výchovy, ale i prostředek komunikace, a to zejména ve vztahu mezi rodiči a dětmi. Lze tedy dovodit, že většina českých rodičů se konzervativně drží starého známého přísloví: Škoda rány, která padne vedle.

Pod termín domácí násilí je možno subsumovat značně rozsáhlou paletu závadných projevů chování. Obecně se rozlišuje násilí fyzické, násilí psychické a sexuální násilí, přičemž je obvyklé, že dochází ke kumulaci těchto druhů násilí. Fyzické násilí je zpravidla patrné na těle oběti. Známkou jeho přítomnosti jsou nejčastěji krevní podlitiny na celém těle oběti včetně obličeje, častá bývají zranění způsobená po pálení cigaretami a také zlomeniny nosu, žeber, vyražené zuby atd. Psychické násilí zpravidla doprovází násilí fyzické, ale vyskytuje se i samostatně, což samozřejmě komplikuje jeho prokázání. Za psychické násilí se považuje například verbální agrese, citové vydírání, vyhrožování, zesměšňování, terorizování oběti pomocí příkazů, zákazů a kontrol. Přítomnost sexuálního násilí v rodině ať už vůči ženě či dětem je obtížně prokazatelná, což samozřejmě neznamená, že tento jev se v našich rodinách nevyskytuje, spíše naopak.

Pro fenomén násilí v rodině je typické, že jde o jev vysoce latentní (tedy že jen nepatrný podíl domácího násilí je odhalen). Výraznou charakteristikou je také na jedné straně neochota obětí rodinného násilí tuto skutečnost zveřejnit a na straně druhé buď tolerance nebo lhostejnost třetích osob, čehož následkem nedochází k oznamování této násilné kriminality. Okruh obětí domácího násilí je široký. Násilí v rodině bývá namířeno především proti ženě a dětem. Obětí však bývají i muži. Velmi rizikovou skupinou jsou i senioři nad 65 let věku, přičemž vysoká viktimita je charakteristická pro ženy starší 80 let. Je zapotřebí také zmínit, že často je páčáno násilí v rodině i dětmi na rodičích.

V České republice sice dosud chybí výzkumy, které by se zaměřovaly na problematiku domácího násilí, z výzkumů, které provedly organizace zabývající se pomoci obětem domácího násilí, však vyplývá, že v České republice je týráno asi 10% žen a 1% mužů, přičemž bylo zjištěno, že k 90%

všech násilných trestných činů spáchaných na ženách dojde doma.

Bylo také zjištěno, že násilí v rodině se neomezuje pouze na některé společenské vrstvy a věkové kategorie, ale naopak, že k němu dochází ve všech věkových kategoriích a společenských vrstvách. Stejně tak bylo prokázáno, že je nesprávný názor, že domácí násilí je přítomno především v rodinách lidí s nižším vzděláním a dělnickým zaměstnáním. Právě naopak, nejvíce pachatelů domácího násilí je vysokoškolsky vzděláno, následují pachatelé středoškoláci a až na posledním místě figurují pachatelé, kteří dosáhli vzdělání základního. Také oběti domácího násilí se rekrutují především z řad středoškolaček a vysokoškolaček.

Následky rodinného násilí jsou velmi závažné a lze říci, že oběti násilí v rodině si je nesou po celý život. Kromě toho, že v rámci domácího násilí dochází k závažným fyzickým újmám (v případě dětí někdy dokonce i ke smrti oběti), jsou následkem násilí v rodině zejména dlouhodobá poškození psychického charakteru. Velmi často oběti trpí posttraumatickou stresovou poruchou, která se projevuje snad ve všech oblastech života jednotlivce. Osoba je mnohdy stížena neurotickými a psychosomatickými poruchami, různými fobiemi, rozvíjí se u ní agresivní chování, které může být zaměřeno jak proti ní samé, tedy suicidální tendence, tak i proti svému okolí. Prožité trauma samozřejmě také poznamenává oblast mezilidských vztahů, kdy oběť násilí v rodině velmi problematicky navazuje a udržuje užší vztahy s ostatními lidmi. Ne nevýznamnou je také skutečnost, že řada pachatelů násilné kriminality se rekrutuje právě z rodin, v kterých se domácí násilí vyskytuje.

Pro řešení problematiky násilí v rodině je třeba přijmou řadu opatření, a to jak na poli právním, tak i sociálním. Je nutné zvážit, zda-li by nebylo vhodné do zvláštní části trestního zákona začlenit speciální skutkové podstaty trestných činů vztahující se na domácí násilí. V této souvislosti lze přivítat změny v ustanovení § 163 a 163a trestního řádu, které upravují trestní stíhání se souhlasem poškozeného. Podle platné právní úpravy souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z vymezených trestných činů není třeba, pokud je z okolností zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůzkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností. Tato výjimka může umožnit stíhání trestných činů spáchaných v rámci domácího násilí, ke kterým oběť (ve většině případů manželka) nedala souhlas ze strachu z následků poskytnutí takového souhlasu. V neposlední řadě lze konstatovat i fakt, že ani v oblasti pomoci obětem domácího násilí nejsou všechny prostředky vyčerpány.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obávkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)

- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)